

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

792

Szerző: Szánthó Dénes.

Cím:

Vándorló budapesti színházak nyomában

Leffler János,
1961. dec. 11.

személy

„Vándorszínház korában Nemzeti...” — kezdhették Petőfi a verset, ha ma írta. Akkoriban — mintegy száz-husz éve — a színház vándorolt, Ma a színház. Ha nem is az, amely az ő nevét viseli homlokán (mert úgye mi sem természetesebb, mint-hogy Petőfi Sándorról nevezzük el azt a színházat, amelynek műfaja a tősgyökeresen magyar musical comedy) — de sok más. Elsősorban például a Nemzeti.

I. szín:

Nemzeti-Madách-Magyar-Nemzeti

Nemzeti Színház, mint épület, tulajdonképpen nincs, hanem van egy Nemzeti Színház nevű intézményünk, amely a hajdani Népszínház épületében játszik, mialatt a valódi Nemzeti Színház felépítésével foglalkozó tervek immár aktahegygyé domborodnak. Az idén volt nyolcvanhat éves a Nemzeti Színház épülete. Az épületek előregedése ellen pedig nincs más orvosság, mint az átépítés. A Nemzeti Színház ez év áprilisában áthurcolkodott az Izabella téri épületbe, amelyet nevezünk a rövidség kedvéért Magyar Színháznak, mert így hívták és így is fogják hívni, mint az a későbbiek folyamán kiderül. Vagyis amikor elkészült a Lenin körüti volt Royal Operaum épületének évekig tartó rekonstrukciója, akkor a Madách Színház bevonult ebbe az elegáns épületbe. Nos, a Madáchék ily módon megürült régi hajléka lett a Nemzeti társulatának új munkahelye. A Rákóczi út és Nagyörút sarkán álló nevezetes randevú-óra mögötti épületbe pedig építők vonultak, akik nemzeti hagyományaink szerint, több terminust adtak az épület befejezésére. Ez idő szerint is két időpont van forgalomban arról, hogy a Nemzeti mikor vándorolnak vissza régi-átmeneti otthonukba. Derülátók szerint karácsony után, borulátók szerint az új esztendő első napjaiban.

Sajnos, a színházon semmiféle szépítés, vagy egyéb „fényűző” munka nem volt elvégezhető a költségek és a keret miatt; a színpad technikai berendezése, a nézőtér és minden egyéb maradt régi, a nyolchónapos munkálatok alatt csak a tetőszerkezetet építették újjá.

A mostani ház azért nem kapott akkora összeget amennyiből minden szükséges modernizálás elvégezhető lett volna, mert a hatóságok szerint, minek ebbe az épületbe nagyobb pénzt fektetni, ha egyszer ugyanis megépül a Nemzeti Színház saját otthona?

II. szín:

Magyar-Madách-Operett

Néhány rövid héten belül tehát megnyílik a Magyar Színház. Mi lesz vele?

Both Béla, a Madách igazgatója komoly ígéretek birtokában várja, hogy megkapthassa az épületet, amely Magyar Színház néven nyílik majd meg újra, hogy a Madách Színház társulatának kamaraszínházul szolgáljon. (Persze, a tájékoztatlan olvasó ezen a megoldáson is eltűnődhetik, ugyanis a két színház befogadóképessége majdnem azonos, tehát kamarajellegű produkciónak számára aligha lesz alkalmas!)

Addig azonban sok víz lefolyik a Dunán. Ugyanis most, a Nemzeti kivonulása után a Magyar Színházba építómunkások vonulnak be. A fővárosi színházak leg-többje évtizedes. A Magyar Színház nagyon elhanyagolt állapotban várja a nagytakarítást, ami közel egymillió forintba fog kerülni.

Ezt a munkát 1962. augusztus 1-én kell befejezni. A fővárosi tanács, az épület gazdája, legkésőbb júniusig dönt — a Művelődésügyi Minisztériummal együtt — arról, hogy az 1962-es őszi évadban ki

játsszák az Izabella téren. Ez viszont attól függ, hogy addig milyen stádiumba jut a Fővárosi Operettszínház rekonstrukciója. Az Operettszínházban ugyancsak hosszabb ideje folynak az átalakítási munkálatok, amelyek előbb-utóbb a színpadra és a nézőtérre is kiterjednek, s ekkor az Operett is a Magyar Színházba költözik.

III. szín:

Madách-Kamara-TV-Epilógus

Egyszer persze minden rendbe jön: átalakult a Magyar Színház, ha majd kivonul belőle az operett, elfoglalja benne helyét a Madách Színház társulata. Ebben az esetben viszont felszabadul a mostani Madách Kamaraszínház helyisége.

Hogy ez a színház milyen korszerűtlen, azt mindenki tudja, akinek mint színésznek vagy közönségnek köze volt hozzá. Elhanyagoltsága úgyszólván már — túlzás. Tehát ezt is alaposan rendbe kell hozni. Leendő rekonstrukciójának tervdokumentációi már elkészültek, de itt terminusra még csak tippelni se lehet. Egy bizonyos: az épület a jövőben is színházi célokra szolgál. Kormányza-

tunknak nem áll szándékában a fővárosi színházak kapacitását csökkenteni, sőt: a perem- és ifjúsági előadások inkább a kapacitás emelését mutatják. Addig azonban, amíg a Madách téri épület rendbe jön, nagyszabású, tudományosan megalapozott felmérés munkát kell folytatni arról, hogy mi is Budapest közönségének igénye? Hogyan befolyásolja a TV terjedése és sok egyéb külső tényező a színházak látogatottságát? Hogyan is állunk a könnyű műfajjal? Mert az utóbbi hónapok azzal a meglepő tapasztalattal járnak, hogy a könnyű fajsúlyú színházak tereteljesítése alatta marad a várakozásnak, viszont néhány komoly műfajú színház iránt emelkedett az érdeklődés.

Egyelőre tehát (s ez az „egyelőre” évekre szól) a színházi „komámasszony hol az olló”-játék tovább tart. Mindig eggyel kevesebb munkahely lesz, mint volt, mert valamelyik épületet mindig tatarozni kell, ezalatt társulata alberletbe vonul egy másik épületbe. Pedig valójában örvendetes is ez a rekonstruáló kedv; illő méltó és korszerű keretet adni a felszabadulás utáni színművészetünknek, amely maga is igyekszik a kor színvonalán maradni. Szánthó Dénes